

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÐ

Från Riksdagsförvaltningen
2025-04-30
Besvaras senast
2025-05-07 kl. 12.00

Till utrikesminister Maria Malmer Stennergård (M)

2024/25:1111 Sveriges ansvar för klimaträttvisa och stöd till utsatta länder

Klimatkrisen är inte bara en miljöfråga – den är också en akut fråga om mänskliga rättigheter. Enligt Amnesty Internationals årsrapport 2025 har världen nu permanent överskridit gränsen på 1,5 graders global uppvärmning. Konsekvenserna är redan förödande: människor drivs på flykt, tillgången till mat och vatten hotas, och hela samhällen riskerar att slås ut i spåren av torka, översvämningar, extremväder och stigande havsnivåer.

Rapporten lyfter särskilt fram att över 110 miljoner människor tvingades på flykt under 2024 – en stor del till följd av klimatrelaterade kriser. I Östafrika har torka förstört skördar och lett till svält, i Pakistan har översvämningar drivit människor från deras hem, och i små östater hotas hela befolkningars framtid. Amnesty varnar också för att klimatstödet från rika länder är långt ifrån tillräckligt. Det ges ofta i form av lån snarare än bidrag, vilket ökar skuldbördan för redan sårbara länder.

Samtidigt subventionerar flera höginkomstländer – däribland Sverige via internationella utvecklingsbanker – fortsatt fossila bränslen i olika former. Det innebär att samma system som bidrar till krisen också hålls under armarna av den globala ekonomiska arkitekturen. Amnesty kräver därför att rika länder ökar sitt bidragsbaserade klimatstöd, särskilt till klimatanpassning, och slutar kanalisera pengar genom lån eller projekt med tvivelaktig klimatnytta.

Sverige har historiskt haft en aktiv roll i det internationella klimatarbetet. Men sedan 2022 har flera reformer inneburit att både biståndet och klimatpolitiken försvagats. Regeringens beslut att omfördela biståndspengar till nationella prioriteringar, samt nedtrappningen av kärnstöd till multilaterala miljöorgan, riskerar att försvaga Sveriges anseende som klimatanvarig aktör. I det globala syd ses detta som ett svek mot klimatlöftena – och som ett brott mot principen om gemensamt men differentierat ansvar.

Utifrån ett socialdemokratiskt perspektiv är klimaträttvisa en moralisk skyldighet. De som drabbas hårdast av klimatkrisen är oftast de som har bidragit minst till den. Sverige bör gå i täten för ett bidragsbaserat och rättighetsbaserat klimatstöd som stärker motståndskraften i de mest utsatta länderna och samtidigt ta strid för att fossilsubventioner ska avvecklas – också i multilaterala sammanhang där vi har inflytande.

Med anledning av detta vill jag fråga utrikesminister Maria Malmer Stenergard:

Vilka åtgärder avser ministern, inom ramen för sitt ansvar som utrikesminister, att vidta för att säkerställa att Sveriges internationella klimatfinansiering ges som bidrag, stärker de mest utsatta ländernas anpassningsförmåga och bidrar till klimaträttvisa i enlighet med internationella åtaganden?

.....

Olle Thorell (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Lena Lindbäck